

OROSZ ISTVÁN

PÓTSZARV

OROSZ ISTVÁN

PÓTSZARV

Novellák

TYPOTEX

A könyv megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap
a kiadói program keretében támogatta.

Nemzeti Kulturális Alap

© Orosz István, Typotex, Budapest, 2020
Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 052 5

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!
Újabb kiadványainkról és akcióinkról a www.typotex.hu
és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Főszerkesztő: Horváth Balázs

Felelős szerkesztő: Szabó Borbála

Tördelés: Jankovič Milán

Borítóterv: Somogyi Péter

Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában

Felelős vezető: Kajtor Bálint

AGYAGNYÍL S MADÁRHINTA

Ha volt valami oka, hogy a térképnek éppen erre a pontjára bökött rá, az adjunktusnő fejcsóválása ellenére, az mégiscsak az óceán. Hányszor magyarázta utazásai során: képzeljenek el egy országot, amelynek nincs tengerpartja! Semmi, egyetlen méter sem. De hát ezt úgysem lehet elképzelni – tette hozzá. Aztán némi hatásszünet után beszélt a távoli kis hazáról, nem felejtve ki, hogy komplikált történelme során volt idő, amikor három tenger is mosta partjait. Elkönyvelte az együtt érző pillantásokat, és maga is úgy érezte, hogy többet érdemelt volna a sorstól.

A víz felszínén és a sekély öböl homokos alján is látszott az ereszkedő gép árnyéka. A meder domborzatát követve hol közelebb, hol távolabb került egymástól a két kép. Mint egy nagy bogár – gondolta. Fedeles szárnyú. Aztán jöttek a bádogtetők, a dokkok labirintusa, a kikötő. A város nagyobb-nak, bonyolultabbnak látszott, mint várta. Kiismerhetetlen volt délelőtti nyüzsgésével. Mire megkapta a csomagját, már tudta, hogy innen is továbbmegy. Inget váltott a mosdóban, és kidobta a fölöslegessé vált beszállókártyákat. Ivott az automatából, összeszedett néhány prospektust, majd a szemetesbe szórta. Késleltette a percet, amikor kilép az ismeretlen forróságba. A kijáratot keresve autókölcsönzők előtt haladt el. Az egyik pultnál nem állt senki. Eszében sem volt, hogy kocsit béreljen itt, a világvégén, de letette a bőröndöt.

– Hetvenöt dollár – villanyozódott föl a száját rúzsozó alkalmazott. – Csakis az utószezon miatt.

Belement a játékba. Láta, hogy nem tart föl senkit, hát ráérősen kezdte keresni a papírjait. Lefogadta volna, hogy ismeretlen nyelven kiállított és nemzetközi kiterjesztés nélküli jogosítványát látva úgyszólván lehervad a reklámmosoly.

– Hol száll meg?

– Nem tudom.

– Tervezett útvonal?

– Nem döntöttem el.

Dallamos hangzású helységnevekkel teltek meg a rubrikák.

– A kiállítás dátuma? – bogarászták végig a zselés műkörmök a jogosítványt. Aranybetűs kitűzője szerint Agatha Grindlay Yasmin volt a hölgy neve.

– Talán ez.

– Gratulálók!

– ?

– Holnap lesz a születésnapja. Negyvenöt. – Fölszikráztak újra az ékköves fogszabályzók. – Ünnepelhet kedvére – poharat formált a tenyerével –, biztosítva van a kocsi!

Ez tényleg kiment a fejéből. Zavartan mosolygott. Most már késő visszatáncolni, megkapná az autót, ha mindjárt a leleteket adta volna át jogosítvány gyanánt.

– Ha lehet, normál sebváltós legyen – próbálkozott még bátoritanul.

Negyedóra sem telt belé, s a fehér automata Chryslerrel már a forgalmas keleti főúton haladt, furgonok, színes kamionok meg sok öreg, fecskefarkú autó közt. Amerikai gyártmány mind. Időnként félreállt, hogy megnézze a térdére fektetett térképen, merre is jár. Balról a tengerpart szélbe dőlő pálmái sorakoztak, jobbról a „jungle”. Az esőerdőt mint a sziget fő lát-

ványosságát emlegette a kocsihoz adott leporelló. A hatalmas heglánc most is derékig felhőben állt. Mint egy nagy, nyitott legyező. Űdítő látvány a fojtó hőségben. Pár mérföld után, egy magányos hidat követően mégis balra kanyarodott. Az elhanyagolt parton álló autók közé parkolt, körülményesen fürdőruhára vetkőzött, és letakarta a kormányt a nyirkos trikóval. Csak kiszállva vette észre, hogy a többi autó egytől egyig kibelezett, rozsdásodó roncs. A töredezett betonkorlátból rozsdás drótkacsok görbültek elő, a padokat úgy befújta a homok, hogy némelyiket csak sejteni lehetett egy-egy bucka alatt.

A víz azonban kék volt, mint a képeslapokon. Széles, fehér bóbítákkal jött felé, és megállt a lába előtt. Vékony, szinte anyag-talan hullámfilmek terültek a homokra, már nem is víznek, a tenger tárgyasult lélegzetvételének látta őket. A sóhajtások elején fehér tajtékfonal szaladt, és ahol megállt, apró csigákból, kagylótörmelékekből rajzolt vonalat hagyott maga után. Szeszélyes, épülő-múló szinuszgörbék hálózta be a partot. A hullámok halandók, de a hullámozás halhatatlan – rég elfeledte, hol hallhatta, talán egy verssor lehetett, de most újabb emlékrögök szakadtak föl benne. Valami könnyű testszag, olajban ázó kecskesajt íze, ultramarinkék és titánfehér. Belemártotta a kezét a vízbe. Leguggolok az óceánhoz – gondolta. Sós volt, mint amikor legelőször próbálta. A nap a Mérleg jegyében állt az égbolt közepén. A távolban sötét bőrű fiúk pólóztak. Kiabálás darabjait hajigálta felé a meleg tengeri szél. Megpróbált egyenletesen tempózni, túljárni a hullámok eszén, kiszámította, mikor érkeznek, és egy rövid merüléssel elkerülte a pofonokat. Vesz holnap egy bűvárszemüveget, döntötte el. Születésnap meglepetés lesz. Kezdett megnyugodni – végül is rendben mennek a dolgok.

A városka utcáin többször is végighajtott. Délután volt, de neki az időeltolódás miatt már öreg este. A bőrére száradt sótól is

szívesen szabadult volna, de szállodát nem látott sehol. A főteret kereste, a városmagot vagy legalább valami rendszert az álmosító egyhangúságban, de akárhányszor fordult, mégsem talált olyan környékre, amely jelentősebbnek tűnt volna a többinél, vagy épp meghittségével ösztönzött volna valakit arra, hogy ott panziót nyisson. A hajóállomásra véletlenül jutott ki. Valami tumultus, baleset vagy bicikliverseny miatt beállt a forgalom, s egy gyors kormánymozdulattal, elkerülendő, hogy ő is beragadjon a veszteglő kocsisorba, bekanyarodott az egyetlen lehetséges irányba. A kopár téren életnek alig volt nyoma. Három rövidnadrágos mesztic támaszkodott egy söntésnek. Hetven fölött járhatott mindegyik, dobozos sört szürcsöltek, valami gyarmati dalt fütyörésztek, és megjegyzéseket tettek az idegenekre. Hátizsákos fiatal pár böngészte a lelakatolt pénztárbódéra kasírozott menetrendet, minden jel szerint régóta, és az aggastyánok özszemosolygásából ítélve teljesen reménytelenül. Érezte, hogy most ő lesz a céltábla. Kért egy zacskó szárított krumplikarikát meg pár doboz kólát. A kitett választékból csak ezt ismerte föl, s jobbnak látta, ha nem kezd kérdezősködni, hogy idegen, az úgymint minden mozdulatáról lerí. Amíg az aprót elrakta, körül nézett. Lomha ventilátor, légyapapír, öreg pénztárgép. A pult fölötti madárhintán vedlő óriáspapagáj gubbasztott. A felirat tulajdonképpen már a belépéskor szemébe ötlött, de jelentésének csak most ébredt tudatára. Valami olyasmi volt a zománcozott tábláskára írva, hogy milyen időszakban fogyaszthatják el reggelijüket a szálloda vendégei. Cirkalmas, kurzív betűk.

Kiitta a kólát, a zacskót bedobta a hátsó ülésre, és megkerülte a kétszintes épületet. Az egyik mellékutcából nyílt a bejárat. A hallban senki. A fogadópulton bekapcsolt televízió. Oktatófilm valamelyik ismeretlen dél-amerikai tánc lépéseiről. A szobakulcsok, körülbelül húsz, a helyükön lógtak. Becsapta

még egyszer az ajtót, megköszörülte a torkát, bár a tévé zsviváját képtelen volt túlzajongani. Egyenes derekú mulatt asszonyok verték sarkukkal a parkettet.

Sötétedett, amikor visszatért. A pultnál az egyik rövidnadrágos nyomogatta a távkapcsolót, és ismerősként vigyorgott felé a félhomályban. Megkérdezte az árat, bár előző ittlétekor már látta az asztalon hagyott tájékoztatóban. A redőnyarcú félvér csak kevéssel mondott többet, és jóindulatúnak is vélhető hunyorgásában benne volt: hiába köröztél, amigo, úgysem találál más helyet, ahol megalhass. Hogy előre kell fizetni, azt fölfelé fordított tenyerével jelezte.

– Fönt, jobbra az első – nyújtotta át a kulcsot.

Az emeletre érve kellemesen meglepődött. Az épület kopár külsejével szemben a belső tér kifejezetten hangulatos volt. Zöldre festett, lábazon álló fedett folyosó keretezte a négyzetes belső udvart, amelynek a közepén valószínűtlenül nagy fügefafa állt, széles lombjával és az ágakról alácsüngő bonyolult légyökhálózatával szinte teljesen kitakarta az égboltot. Valami madár, hasonló az otthoni sármányhoz, csipogott a lombban. A körfolyosóról nyíltak a szobák. Elbukott latin-amerikai forradalmak bujdosó vezéreit szokták ilyen szállodákban kelepcebe csalni. Különös érzés ébredt fel benne. Mintha valaha már köze lett volna ehhez a tákolmányhoz. Az eresztékek reccsenéséhez. Mintha kötné valami távoli emlék a körbefutó korláthoz, a kagylósan pergő almazöld festékhez. Mintha járt volna már itt. Egyszer, egy álomban talán.

A bejárat előtt a fehérre száradt kutyaürülék és a szoba áporodott szaga azt sejtették, hogy régen nem járt ott senki. Az óriás ólomkristály vázában megzörrent a felismerhetetlenné száradt csokor, amikor ablakot nyitott. A csapból hörögve indult a rozsdás víz. A plafon nagy szürke propellere lomhán kezdte

szeletelni a kockaformába préselt meleget. Az ablak az óceánra nyílt, a látóhatárt azonban teljesen elfedte az öreg komp. A közeli szigetekre, Calebrára vagy Viequesre kellett volna átjárnia, de talán menetrend, talán utas hiányában egyszer sem mozdult ki a képből. A tér, amely a hotel és a hajó közt húzódott, s amelynek az épülethez közelebb eső harmadát emlékezetből kellett felidéznie, mert az ablakra feszített szúnyogháló miatt nem tudott kihajolni, most is kihalt volt. Valami admirális madárcsíkos szobra állt közepén, és rozsdás ipari vágány bujkált a betonlapok közt. Nagy néha egy-egy sovány kutya kullogott át, vagy egy autó, amelyet hosszan követtek a rádióból fölszakadó zenefoslányok. Egyszer egy asszony is megjelent, hosszan beszélt a tér közepén álló fülkéből, majd időről időre visszatért újabb, véget nem érő telefonokat lebonyolítani.

Az ablak melletti ágyat választotta.

Túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy hamar elaludjon.

Arra ébredt, hogy nincs egyedül. Éberen figyelt. Próbálta a sötétben a zajok eredetét azonosítani. Elkülönítette a ventilátor surrogását, a kólásdobozokra csorgó víz hangját és a nejlonfólia apró roppanásait a lepedő alatt. Visszafojtotta a lélegzetét. A hullámok elnyújtott sóhajai hallatszottak kintről, és a hajótestet fogó kötelek nyikkanásai. Fülelt még egy ideig. Butaság, gondolta, és meg is magyarázta az éjjeli ébredést: az otthoni időszámítás szerint már javában reggel lenne! Hány óra is? Kitapogatta a kapcsolót. A fény elvakította egy pillanatra, mégis szinte azonnal észrevette a plafonon a nagy bogarat. Kiverte a víz. Talán a szimmetria volt a legijesztőbb. Nem is a bogár tökéletes testéé – bár az is –, inkább ahogyan állt ott, éppen a homloka fölött. Egy mérőónnal sem lehetne jobban kiválasztani azt a helyet. Csótánynak gondolta, bár nagyobb-nak tűnt. Persze itt a meleg égövön könnyen nő nagyra min-

den. Lehet, hogy valami ismeretlen vérszívó, amelyről nem tudnak az otthoni entomológiai. Oly élesen rajzolódott ki a mennyezet fehérségéből, hogy képtelenség volt a színét meghatározni. Úgy érezte, egy hirtelen mozdulat elronthat mindent. Némán figyelte egy percig. Lehet, egy óra is volt az a perc. Aztán, le nem véve szemét az állatról, lassan jobbra húzódott a párnán. A bogár kisvártatva követte a plafonon. Balra. A bogár is jött.

Talán ha eloltaná a lámpát, eltűnne az egész, átébredne egy jobb álomba... De nem mert sötétben maradni. Ha svábbogár lenne – kollégiumi éveire próbált emlékezni –, az a fölkapcsolt lámpafényben biztosan eliszkolt volna. Ez maradt. A szoba magas volt, mint egy ravatalozó. Az, hogy leüsse valamivel, vagy legalább elzavarja, szoba sem jöhetett. Nevetséges helyzet – nyugtatta magát. Átfekszik a másik ágyba és kész. Csak ne figyelne minden mozdulatát ez a dög! A fejére húzta a lepedőt, amíg a tervet kieszelte, aztán villámgyorsan cselekedett. Lekattintotta a lámpát. Levetett ruháiból meg az ágyterítőből emberforma figurát göngyölt az ágyra, és letakarta a lepedővel. Átbújt halkán a másik ágyba, szeméig húzta a takarót, és fényt gyújtott. A bogár ott volt fölötte. Magától értetődő természetességgel, sőt közönnyel volt ott. Úgy, mint aki nem is lehetne másutt. Tulajdonképpen meg sem lepődött. Sőt igazából ez volt, amire számított. Nyilván a hőmérséklettel függ össze a dolog. Az ő felhevült testéből fölszálló pára az, ami az állatot kormányozza. Finom kis érzékelői pontosan jelzik, ha valahol megváltozik a klíma.

A hideg vizes zuhany felfrissítette valamelyest. A bogár megvárta. Tudta, hogy aludnia kellene, az utazás meg az időátállítás miatt meglehetősen alváshiányt halmozott fel, de semmi álmoságot sem érzett. Próbált valami másra gondolni, meg-

kísérelte felidézni az orvosságok nevét, amiket szedett, különböző mondatokat rakott össze ugyanannak a szónak a betűiből. Higgadt alanyi sármány. Aligha sanda gyártmány. Hídmagány, angyal sirat. Nagy, hanyag admirálist. Ahány ing s gyarmati dal. Agyagnyíl s madárhinta. Mintha nem is ő, valaki más gondolta volna a gondolatait. Az arcára koncentrált; mely ráncok milyen irányba mozdulnak majd tovább? Vajon mozdulnak-e? Föül, hogy átrendezze a vonásait.

A bogár elindult. Elment a plafonon a bal oldali falig, majd a fal felső peremén haladva egészen a szemben lévő sarokig. Várt néhány percet, majd az eddiginél szabálytalanabb tempóban és sűrű irányváltásokkal egészen a szemben lévő fal túlsó végéig jutott. Ez volt köztük a szobán belül elképzelhető legnagyobb távolság. Gyakorlatilag a kocka térátlója. Ez kétségtelenül megnyugtató volt, az viszont nem, hogy az addig zömmel mozdulatlanul gubbasztó állatról kiderült, gyorsan eljuthat bárhová. A jobb oldali falon, az ablakok fölött csövek és vezetékek futottak, éppen eltakarva azt a sávot, amely most következett. Az eddigiek alapján azonban meg lehetett saccolni, mikor fog felbukkanni a bogár az innenső oldalon. Percekig semmit sem látott, mégis képtelen volt levenni a szemét a csökötegről. Abban a tempóban haladt a tekintete, ahogy a bogárnak kellett mennie. Ahogyan számította, sőt talán valamivel előbb, meg is jelent az állat. Kivárt, ahogy eddig minden sarokban tette, majd váratlanul visszafordult. Újra a takarásban megtett méterek következtek, de most nem bukkant föl a szemközi oldalon. Hosszú várakozás következett. Már akár oda-vissza megtehető lett volna az út, sőt akár többször is megfordulhatott volna. Végigpásztázta újra a csöveket. Sehol semmi. Ez nyugtalanítóbb volt, mint amikor fölötte gubbasztott. Mi a fenét csinálhat ott? Ez így nem érvényes! Tessék színt vallani!

Igazságtalannak érezte, hogy ő nem tudott elbújni, csak az, ott fent a pókhálós huzalok között.

Kedvetlen volt, de belátta, hogy végül is ez a legjobb, ami történhetett. Megnyugszik majd, és aludni fog, hiszen talán minden szobában és mindegyik cső mögött nagy, láthatatlan bogarak guggoltak, és ő eddig, az előző életben mégis aludt, mint a tej. Oly távolinak, olyan mellékesnek tűnt minden, ami abban az „előző életében” történt! Nem tudta, miért fogalmazott így, de valahogy mégis helyénvalónak érezte a kifejezést. A korábbi életében. A sajátjában, abban, ami akkor még valaki másnak az élete volt. Fokozatosan hátráltak ki a gondolatai a régi világból, elfelejtette, hol voltak a villanykapcsolók, nem tudta fölidézni, hány fa állt a téren, nem emlékezett már az ébresztésre programozott rádió utálatos dallamára sem. Valami elégtételszerű érzés fogta el, amikor a postaládára gondolt: rég megtelt már; levelek, meghívók és reklámújságok gyűlnek körötte. Értesítések, táviratok, ajánlott küldemények. Csekkok és felszólítások, és fenyegetőzések, hogy mi lesz majd, ha... geológiai rétegződések egy érdektelen őstörténelem legalján.

Ásítva nyúlt a kapcsoló felé, amikor észrevett valamit. Inkább csak érezte, mintsem látta, de már pontosan tudta, mi az, amit néz. Nem volt könnyű fölfedezni, hiszen a ventilátor lapátjainak árnyéka vibráló felületté kaszabolta az egész menyegyzetet. A lámpa helyett a propellert kapcsolta le. Jól sejtette. A csőköteg mögül kilógó hajszálnyi csáp meg fej, vagy inkább fejbúb, ilyen távolságból észrevehetetlen lenne, csakhogy az éjjeliszekrény lámpájának fénye, akár valami színházi árnyjáték szereplőjét, már jól látható méretűvé vetítette a leskelődőt. A bosszantó csak az volt, hogy nem lehetett odakiáltani neki, látlak ám, le vagy leplezve, barátocskám, ipiapacs!

Visszakapcsolta a ventilátort, próbálgatta a sebességfokozatokat, tünetően nem törődött tovább a bogárral. Tett-vett, megvető közönnyel másfelé nézett, rendet rakott az éjjeliszekrényen, húzogatta a fiókokat, fölrazta a párnát. Mászkalhatsz már, amerre akarsz! Meg amerre tudsz. Lopva fölnezett: semmi változás. Tettetett nyugalommal látott munkához. Nem hagyott semmit a földön. A csomagokat a tükrös szekreter polcára állította, még a cipőket is föltette egy székre. Minden bútort elhúzott arasznyira a faltól. Az elszáradt csokrot kidobta a kristályüveg vázából, színültig töltötte vízzel, majd így tett a műanyag szappantartóval, illetve a fürdőszobában talált két vastag falú üveg pohárral is. Ezekbe állította az ágy lábakat. Ezen ússz át! A vízbe nyomott bőven abból az émelyítő szagú samponból is, amelyet a zuhanyfülkében talált. Hátha az ilyen csatornalakó csótányfélének a tiszta víz nem lenne akadály. Ahogy visszafeküdt, a váza szétrepedt. Szerencsére talált egy kevésbé törékenynek tűnő hamutartót, abba állította a negyedik ágy lábát. Úgy vélte, végre túljárt a bogár eszén, de legalábbis kiküszöbölte az életéből. Megpróbálta elsorolni a törzsfajlódás lépcsőfokait az izeltlábúaktól a főemlősökig, és bizonyítottan érezte felsőbbrendűségét. Kicsit még talán szégyellte is az egyenlőtlen küzdelmet.

Időközben az ott fönt is ráunhatott a bujkálásra. Előkíváncsiszkodott, és megállt a plafon túlfelén, tisztos távolságban. Érezte talán, hogy nem olyan fontos már a jelenléte, nemsokára legföljebb rossz emlék lesz belőle. Tudta, hogy a bogár őt nézi, de ez már nem nagyon zavarta. Kezdett elbágyadni, de az átélt izgalmak még nem hagyták aludni. Valami álmosító foglalatosságot keresett. Megmérni a bogarat. Nyilvánvaló, hogy a nagy távolság miatt hajszálpontos eredményre nem számíthat, de jó közelítésre igen. Végiggondolta a számba jöhető módszereket. Az egyiptomi geometerek jutottak eszébe, meg egy ókori görög, aki meg

tudta mérni a Hold és a Nap átmérőjét. Leakasztotta a falról a kopott kis hőmérőt, és kinyújtott karral, ahogy a rajzszakkörökben tanítják, a bogár felé emelte. Öt osztás volt a skálán az állat hossza, és még körülbelül négy a csápok. Szétnézett a szabályos kocka alakú szobában. A szemben lévő fal éppolyan távol volt, mint a plafon, tehát itt kellett keresnie valami mérhetőt. Egy megfakult szabályzat vagy házirend függött ott, rajzszöggel fölerősítve. A szavakat ebből a távolságból nem tudta kibetűzni, de a hetedik szó hossza éppen öt osztás volt a hőmérő skálája szerint, tehát a bogárral egyenlő. Indigóval sokszorosított gépelt lap. *Derrota* – betűzte ki, amikor közel ment, majd továbbfuttott a szeme a szövegen. Azt kereste, hátha kiderül valahol, hány óráig kell elhagynia a szobát. Szinte egyetlen szót sem értett, de megnyugvással vette tudomásul, hogy időpontok egyáltalán nem szerepelnek a papíron. Sokáig alszik majd – határozta el –, akár addig, míg rá nem verik az ajtót. A *derrota* szó egyébként ötvenhat egységnyi volt a hőmérőn, vagyis ha milliméteres beosztású a higanyoszlop, akkor körülbelül öt és fél centi.

– Csáppal együtt tíz! – mondta ki hangosan, úgy, hogy az is hallja ott fenn, aztán még egyszer, úgy, hogy hangsúlyában benne volt az intellektus minden fölénye a gyarló biológiai létezés fölött. Nem borotválkozott, amióta átvette a zárójelentést, és a szürke borostától még harciasabbá vált az ábrázata. Homlokába hulló haját két ujjal félrehárította, majd mivel elég fölényesnek érezte a mozdulatot, megismételte. Csáppal együtt éppen tíz! Teljesen meztelen volt.

Ekkor a bogár fölrepült. Magától értetődő természetességgel repülte körbe a propellert, és a bal oldali falon landolt, jóval a csövek által kijelölt demarkációs vonal alatt. A fedeles szárnyak csattogása és alatta a pergamenszerű hártyák surrogása még a ventilátor kavarta zajban is felismerhető volt. Sőt ismerős. Már

biztosan tudta, erre a zajra riadt föl éjnek évadján. Repülni is tud! A pohárba állított ágylábaknak így nem sok értelmük maradt. Ez oda száll, ahova akar. Tehetetlenül feküdt az ágyon. És ráadásul máris közeledik, legalábbis ilyen közel még nem volt sosem! Magára húzta a lepedőt. Valahogy vissza kellene rettenteni. Kapcsolgatni kezdte a lámpát és csavargatni a ventilátor sebesség-szabályzó gombját. A propellerszárnyak csapkodó árnyéka, hol megjelenve, hol ellobbanva a lámpafényben, eksztatikus ábrákat rajzolt a mennyezetre. A bogár megzavarodott. Föl-le futkosott, egyik falról a másikra röppent, de akadtak rövid szünetek is, amikor minden igyekezet dacára mozdulatlan maradt valamelyik sarokban. Mégis, kis idő múltán úgy érezte, mintha kormányozni tudná a rovar. Ha alacsonyabb fokozatból magasabbra állítja a ventilátor sebességét, akkor a falon lefelé, ha fordítva, akkor fölfelé indul el az állat. Ha a lejövetel fázisában gyorsan lámpázik, akkor jobb kéz felé távolodik el a függőlegetől, lassú lámpázásnál ez az irányváltás inkább balra történik. A felfelé haladásnál ugyanezek a mozgások tükörfordítottan jelennek meg. Persze ha éppen felröppen, akkor újra lehet kezdeni az egészet. Néhány sikeresnek mondható kísérlet után kész volt a haditerv. Ha sikerülne lejuttatni az állatot a fürdőszobaajtó tetejéig, akkor – nem lévén függőleges mászási felület tovább – valószínűleg bekanyarodna a nyitott ajtó keresztlécén, s akkor egy gyors mozdulattal rá lehetne csapni az ajtót. Végiggondolta a megvalósíthatóság mellett szóló érveket. A fürdőszobában is égett ugyan a lámpa, de gyöngébb fényel, mint idebenn, amelyet nyilván jobban szeretnek a csótányok. A kapcsolótól az ajtóig csupán három lépés a távolság, ha jól elkapja a ritmust, ez villámgyorsan megtehető. Az ajtó kívülről csukódik, tehát a rácsapás mozdulata egyszerűen elvégezhető. Odaát a kólásdobozokra csendesen csordogál a víz, ami egy ilyen nedvességkedvelő bogárnak nyilván szimpatikus hang. Eleve úgy gondolta valamiért, hogy a bogár a fürdőszoba tájáról szárma-

zik, és az ottani csöveken, csatornákon jár föl éjjelente valahonnan a nyirkos poklok mélységes kanálisából. Ellentmondott viszont a tervnek az, hogy amióta ismerik egymást, nem járt a bogár olyan alacsonyan, mint az ajtó magassága, és kétséges volt, hogy most, bármilyen ravasz navigációval, rá lehet-e venni erre.

Rövid szünetet tartott. Meglehetősen kimerült volt már. Időérzéke felborult. Nyakában az inak megcsomósodtak. Hogy feladja, az föl sem merült benne. Aludni szeretett volna még valamicskét, s tudta, hogy amíg a bogár itt van, ez már képtelenség. Kifújta magát, és hozzákezdett. Az első kísérlet biztató volt. Egyarasznyira lehetett a bejárattól a dög, amikor felrepült. A második valamivel rosszabbul sikerült. Talán izgalmban túl gyorsan változtatott a ventilátor sebességén. A harmadik kétségbeejtően rossz lett, viszont már pontosan tudta, hogy hol hibázott. A negyedik káprázatosan jól sikerült. Minden pontosan működött, a bogár szinte az ajtófélfáról repült föl. Amikor a következő kísérletnél is ugyanígy tett, az volt az érzése, hogy játszik vele. Odakint már pirkadt, a felkelő nap éppen a Skorpió jegyébe fordult, és a lámpafény egyre bágyadtabb ábrákat festett a mennyezetre. De a bogár most jól viselkedett. Elsétált a peremig, befordult, és megállt a határon. Tudta, hogy amikor majd eltűnik a túlsó oldalon, nem habozhat, az ajtóhoz kell ugrania, hogy tüstént rácsapja, addig azonban moccanni sem mert, nehogy megriassza valamivel. Farkasszemet nézek – gondolta – egy bogárral. Ki bírja tovább? Sárga fények szivárogtak át a piszkos szűnyoghálón. Mire visszanézett, már nem volt ott. Felpattant az ágyról, megcsúszott a sampontócsán, és belezuhant a vázacsonkba.

Az ajtót már nem tudta belökni. Még hallotta, hogy megszólal egy hajókürt a közelben. Vagy inkább valahol nagyon távol. Kint, a nyílt, a végtelen óceánon.